

Müellif: Bursalı Mehmed Tahir

Dergi: İslam Mecmûası

Tarih: 11 Cemaziyelahir 1332

Maârif-mendân-ı kuzâttan zûfünün bir zât-ı fezâil-nihâd olup Bursalıdır. Ale'l-usûl memleketi ulemâsından tekmîl-i nûsahtan sonra bazı medâriste tedrîs ile iştigâl eyleyip 992 târihinde Bağdat ve 997 senesinde İzmir kadılıklarında îfâ-yı vezâif eyledi. Sene-i mezbûrede İzmir'de irtihâl-i dâr-ı bekâ etti. Elsine-i selâsede inşâd-ı nazım ve nesre muktedir olduğuna âsâr-ı mütenevvası şâhid-i âdildir. Müellefâtı gayr-i matbû olup başlıcaları ber-vech-i âtîdir:

- 1) Enmûzecü'l-Fünûn: "Mevzûâtü'l-Ulûm" tarzında bir cilt üzere mürettep olup tefsîr, hadîs, kelâm, usûl, fıkıh, ferâiz, me'ânî, heyet-i tıp gibi dokuz ilimden bâhistir. Bir nüshası Ayasofya Kütüphânesi'nde vardır. Sadrazam Sinan Paşa'ya takdîm ederek mazhar-ı takdîr ve taltîf oldu.
- 2) Hâşîye-i Şerh-i Tecrîd: Metn-i eser 672'de vefât eden allâme Nasîr Tûsî'nindir. Dakâyık-ı ilm-i kelâmdan bâhis ve altı bâb üzere mürettep olan bu eser birçok fuzalâ taraflarından da şerh ve tahşîye edilmiştir. Hatt-ı destiyle muharrer nüshası Nûr-ı Osmânî Kütüphânesi'ndedir.
- 3) Hâşîye alâ Şerh-i Hikmeti'l-Ayn: Metn-i eser Nasîr Tûsî telâmîzinden Kâtib Kazvînî'nindir. Bunun da muhtelif şerh ve hâşiyeleri vardır.
- 4) Evzahu'l-Mesâlik ilâ Marifeti'l-Büldân ve'l-Memâlik: Asl-ı bâdi-i iştihârı olan ve lisân-ı Arabî üzere muharrer bulunan bu eser, esâsen coğrafyaya müteallik olup tarz-ı tahrîri hurûf-ı hecâ üzerine mürettep lügât-ı târîhiyye ve coğrafya tertîbindedir. Başlıca meâhizi de Ebu'l-Fedâ'nın "Takvîmü'l-Büldân"ı ile Safiyyuddîn Abdülmümin el-Bağdâdî'nin "Mu'cemü'l-Büldân"dan hülâsa ettiği "Merâsîdü'l-İtlâ"ıdır. Hitâmı olan 980 târihinde Sultan Murâd-ı Sâlis'e takdîm ederek mazhar-ı mükâfât olmuştu.
- 5) Esâmi-i Büldân: Evzahü'l-Mesâlik'in ihtisâr tarîkiyle lisân-ı Osmânîye nakl olunan nüshasıdır. Vezîriazam Sokullu Mehmet Paşa'ya takdîm eylemiş ve bu vezîr-i kadirdân tarafından da nâil-i taltîfât olmuştur ki bu eser lisânımızda lügât-ı târîhiyye ve coğrafya

Sipâhîzâde Mehmed bin Ali

usûlünde yazılan âsârın kıdem itibârıyla birincisidir. Dersaâdet kütüphânelerinin ekserinde nüshaları vardır.

Hazırlayan: Hasan Hüseyin Mak

Editör: Furkan Yalçinkaya

Link: http://isamveri.org/pdfosm/D00522/1330_7/1330_7_TAHIRBM.pdf